

...288

Să nu-ți faci prăvălie cu scară

de Eugen Barbu

Teatrul Național
din București

9 octombrie 1978

La cel de-al 288-lea spectacol, piesa lui Eugen Barbu *Să nu-ți faci prăvălie cu scară* se prezintă ca o comedie groasă, sufocată de gaguri, nu îndemnând, ci obligând, parcă, spectatorul să ridă cît mai mult și să mediteze cît mai puțin. „Meritul” pentru această „schimbare la față” revine în primul rînd lui Dem. Rădulescu, ineputabil în născocirea unei serii practic infinite de comicării: se minjește cu muștar pe față, trage la nesfîrșit de un crac de pantolon, explicînd, în acest timp, că proba pantalonului a fost făcută de un frate, el fiind la armată ș.a.m.d. (doar nu avem prejudecata respectării textului), imaginează un întreg joc cu un copan de pui (aici intervine și memorabila replică „am mal de gîină”), pe care-l învelește în batistă, îl bagă în buzunar, îl scoate din buzunar, îl îndeamnă în poșeta unei interprete și tot așa mereu, la nesfîrșit, reușind să „re-creeze” nu doar propriul personaj, ci să le înurece bine și pe celelalte. Pare ciudat, de exemplu, că un personaj violent, impulsiv cum este acela interpretat de Petre Gheorghiu, așteaptă fără reacție ca Bibanu să-i golească conținutul unui sișon pe pantof (așa, pur și simplu,

fără nici o legătură posibilă cu replica sau momentul respectiv). Pare ciudat, pentru cine caută o logică în reacțiile eroilor sau pentru cine nu-și dă seama că Petre Gheorghiu, respectîndu-și partitura, nu are cum să reacționeze la un episod inexistent în text. Exemplul a fost luat la întîmplare, dintre altele nenumărate. În general, interpreții așteaptă politicos, de fiecare dată, ca Dem. Rădulescu să-și termine „numărul” sau, dintr-un nobil spirit de competiție, ceilalți interpreți sînt și ei tentați de variațiuni pe text: într-un moment de tensiune dramatică (identificabil ca atare numai pentru cine cunoaște piesa sau forma inițială a spectacolului), Matei Alexandru chicotește ghiduș și se vaită că este gidilat. Din nou, este un singur exemplu dintr-o mulțime.

Dăm cîteva scurte citate din cronica publicată de revista „Teatrul” la premiera spectacolului: „Fior dramatic au și lamentațiile poești ale lui Matei Alexandru, foarte convingător în personajul decrepit al lui Dumitru Domnișor (...)” (s.n.); și aceeași cronică despre Dem. Rădulescu: „(...) meritul interpretului este în general atît de strălucitor încît i se cuvine una din cele mai copioase cununi de aplausuri din cîte au explodat în sălile noastre de comedie”.

Spectatorului care descoperă acum piesa, din acest spectacol, îi rămîne ca singură șansă de a cunoaște, într-adevăr, textul, aceea de a urmări jocul altor actori, în primul rînd, al Eugeniei Popovici — greu de „deturnat”, răspunzînd prompt și desăvîrșit la orice „inovație creatoare”, reușind să păstreze integritatea personajului și, deci, a unui capitol substanțial al piesei.

C. D.

...421

Preșul

de Ion Băieșu

Teatrul de Comedie

26 octombrie 1978

După fluxul continuu al spectatorilor și după indicele de folosire a sălii — nici un fotoliu liber — se poate observa cu ușurință că spectacolul e departe de a-și fi epuizat succesul. Hotărît lucru, Ion Băieșu și echipa de pe strada Mîndinești sînt factori pe care poți miza, fără teamă de faliment. Cronicarii n-au decît să strimbe din nas. Publicul vine masiv la ceea ce i se oferă și se amuză fără prea multe pretenții. Un grup de eleve de la Liceul de chimie, aflat în fața mea la această a patru sute douăzeci și una reprezentare a piesei, se amuza extraordinar, contaminant, subliniind cu frenetice aplauze replicile actorilor. În pauză, le-am întrebât ce le-a plăcut. Mi-au răspuns în corpore, spontan: „totul!” Eh!

Și mie mi-a plăcut să constat că, după șase ani de la premieră, spectacolul se menține, în ansamblu, viu și proaspăt, nu s-a degradat. Actorii interpretează eu aceeași plăcere și dezinvoltură pitoreștiile personaje, ca la premieră. Jocul lor n-a alunecat în derizoriu, în îngro-

şari supărătoare, cum se mai întâmplă în comedii în care autorul nu consolidează acţiunea şi dialogul, lăstind deschisă porţiia improvizaţiei. Nu mi-a plăcut faptul că, deşi riguroasă, nici această echipă n-a rezistat ispitei de a colabora cu autorul, adăugind eite ceva, pe ici, pe colo, cu intenţia de a colora dialogul. Am notat în fugă câteva cuvinte care mi-au zgiriat timpanul şi pe care parcă nu le-am auzit şi la premieră („gagică“, „spanac“, „bencicui“, „jigodii“).

Păstrat cu grijă, cu decorul improspătat, revopsit, cu distribuţia neschimbată, în rolurile principale (vedetele feminine ale teatrului, Stela Popescu şi Vasilica Tăstaman, precum şi ceilalţi cunoscuţi şi îndrăgiţi actori — Dem Savu, Mircea Şeptilici, Cornel Vulpe, Constantin Băltăreţu, Iarina Demian, Gheorghe Crişmaru, Gh. Şimonca, Sorin Gheorghiu, Anca Pandrea — sînt, în continuare, într-un excelent spirit de echipă, pilonii de susţinere ai acestei reprezentaţii vesele), spectacolul şi-a pierdut, totuşi, ritmul iniţial şi tensiunea comică din seara premierei. Sînt cîteva momente de natură estradistică care se lungesc peste măsură, stopînd firul principal (altît cît e) al acţiunii. Mi-a făcut impresia că regizorul Ion Cojar n-a mai trecut de mult să-şi vadă spectacolul, căci, altfel, ar fi eliminat aceste adaosuri.

V. D.

...540

Adio, Charlie

de George Axelrod

Teatrul „Nottara“

15 octombrie 1978

Duminică, orele 10 : Adio, Charlie. Caietul regizorului tehnic consemnează : a 540-a reprezentaţie de la premiera din decembrie 1970 !

Sala este plină. Majoritatea spectatorilor sînt tineri şi, după frînturile de conversaţie surprinse în hol, au văzut cam tot ce se joacă la acest teatru : comentează competent fiecare spectacol, oprindu-se în faţa fotomontajelor care împodobesc pereţii. Şeful de sală e prezent şi dirijează din priviri plătorele. Garderoba funcţionează. Caietul-program e bogat ilustrat, cuprinde distribuţiile tuturor spectacolelor care figurează în repertoriul curent şi consemnează extra-se din cronicile apărute cu prilejul turneelor teatrului peste hotare. Despre opiniile cronicarilor noştri, nici un cuvînt. Costă patru lei şi se epuizează repede.

Reprezentafia începe fix la zece. Piesa e uşurică, subţire şi cu un aer de frivolitate pe care George Axelrod, obscur dramaturg american, îl datorează harnicilor Barillet şi Grédy, cunoscuţi prelucrători de pe bulevardele pariziene. Picanteriile şi echi-

vocul situaţiilor nu prea stîrnesc hohote de ris. Spectatorii se amuză reţinut. Lungi momente de plictiseală se instalează atunci cînd Liliana Tomescu lipseşte din scenă. Este limpede, spectatorii au venit s-o vadă pe Liliana Tomescu. Actrija este înecîntătoare. Inventivă, explozivă, proaspătă, jucînd cu frenezie, cu bucurie, cu dăruire, cu exemplară seriozitate profesională, Liliana Tomescu se păstrează tot timpul în limitele bunului-gust, refuzîndu-şi orice fel de exces. Imi imaginez cu spaimă ce s-ar fi ales din acest personaj, încăput pe mina unei interprete cabotine : ispita chicotelilor frivole şi a gesturilor ambigue pîndeşte la tot pasul. Spre cîntea ei profesională, actrija îşi păstrează demnitatea. Spre cîntea lor, şi ceilalţi interpreţi apără spectacolul de degradare : Dorin Varga, amîntînd, eu dezinvoltura şi cu umorul său subţire, de Robert Lamoureux : Eugenia Bădulescu, Rodica Sanda Ţuţuianu, Ruxandra Sireteanu, Petrică Popa şi Tony Zaharian, acceptînd cu senină resemnare rolşoare cenuşii. Vedeta incontestabilă rămîne Liliana Tomescu. Ce corvoadă, să debitezi de cinci sute patruzeci de ori aceleaşi plătitudini crase, învelite în staniol ! Oare nu s-ar găsi alte piese, cu alte roluri, mai pe măsura acestei actrije de excepţie ? De ce talentul ci trebuie mereu înhămat la căruţa cu trei roţi a piesei de duzină ? Ce păcat !

Încă ceva : pe la jumătatea reprezentaţiei, s-a strecurat în sală şi a urmărit spectacolul regizorul acestuia, George Rafael. Ştiu destui regizori care nu mai calcă pragul sălii după premieră !

V. M.

...82

Pinocchio

de Alberto Lavagna
după Carlo Collodi

Teatrul „Ion Creangă“

31 octombrie 1978

Păstrată în memoria multor generații de bunici și nepoți, de părinți și pedagogi, povestea lui Pinocchio, asemeni tuturor poveștilor celebre din literatura lumii, se cuvine să facă parte din repertoriul permanent al unui teatru pentru copii. La Teatrul „Ion Creangă“, ideea permanentizării lui Pinocchio s-a impus cu oarecare dificultate. Realizat în primăvara lui 1971, spectacolul n-a avut parte, până azi, de un drum neted, continuu, glorios. După trei ani de la premieră, după aproximativ două sute de re-

prezentafii, dind semne de oboseală și de degradare, el a fost scos de pe afiș. După o operație radicală de înfrumusețare și de întinerire, după schimbarea aproape totală a distribuției, în 1976 a fost reluat. Și, iată-mă, acum, împreună cu elevii din clasele I, II, III de la Școala nr. 265 și de la Școala nr. 6 din Drumul Taberei, urmărind cea de-a 82-a reprezentație a lui Pinocchio priment.

Amuzantă și tristă, duioasă și crudă, alternând fantasticul cu realul, împănată cu scene de „mare tensiune“ și de suspens, țesută din peregrinările spectaculoase ale eroului, pe pământ și în apă, în lumea oamenilor și a zinelor, în țara năvingilor și la bilciul deșertăciunilor, în burta balenei, reprezentația trebuia să ne poarte din surpriză în surpriză, ținându-ne cu suflul la gură. Or, ceea ce mi s-a părut că lipsește, la ora actuală, acestui spectacol, sînt tocmai surpriza și puterea de a emoționa. Spectacolul se desfășoară mecanic și rece, greoi, egal, mono-

ton. S-a păstrat integral desenul montării inițiale, dar golit aproape total de viață, de spontaneitate. Pe scenă e multă gălăgie și multă agitație, mult efort fizic, dar lipsesc voioșia autentică și plăcerea organică a jocului. Lipsesc pauzele semnificative, nuanțele, trăirile specifice diferitelor situații. Lipsesc consumul psihic și combustia interioară, puse în slujba sublinierii pregnante a ideii și a moralei textului. Nevoii să joace mai multe roluri, majoritatea actorilor își schimbă doar costumul, nu și starea lăuntrică. Pînă și excelenta interpretă a eroului, Alexandrina Halic, pe care am admirat-o, fără rezerve, la premieră, și-a pierdut, parcă, și ea, pe drum, o parte din vervă și din strălucire. Din distribuția care cuprinde aproape întreg colectivul teatrului n-am putut reține cu interes decît prezența vie, colorată, și participarea convingătoare a Jeaninei Stavarache.

V. D.

telex „teatrul“—telex „teatrul“—telex „teatrul“

Dina Cocea pune în scenă, la Teatrul popular din Buzău, piesa Interviu de Ecaterina Oproiu. Iată un exemplu de colaborare rodnică între artiștii profesioniști și interpreții amatori. ● Au început turneele: Teatrul de Nord din Satu Mare a plecat prin douăzeci și două de localități transilvane, cu spectacolul secției maghiare Unu, doi, trei de Molnar Ferenc; Teatrul Bacovia din Bacău „face“ Transilvania cu Iancu, domnul moșilor de Stelian Vasilescu. ● Intors din vacanță, Teatrul Dramatic

din Constanța a început repetițiile cu Scaunul de Tudor Popescu. Regizor, Constantin Dinischiotu. ● Se reciclează, în valuri, secretarii literari, directorii, regizorii. Vin la București, dezbat probleme teoretice și nu prea au ce vedea nou, fiindcă peste mai toate teatrele bucureștene plutește liniștea. ● Uneori, liniștea e aparentă. Iată ce se repetă la Giulești: Oedip de Sofocle, regizor Dinu Cernescu; A cincea leabă de Paul Everac, regizor Tudor Mărăscu; Coccoșelul neascultă-

tor de Ion Lucian, regizor Ion Lucian; Vilegiaturistii de Mazim Gorki, regizor Alexa Visarion; Sacoul de velur de St. Stratiev, regizor Alexandru Tocilescu. Aveți pixuri, cronicari? ● Copiii din Bacău au tropăit bucuroși cîteva zile bune în sala Teatrului de animație. Aici s-a desfășurat Festivalul bienal de păpuși și marionete „Ion Creangă“. Bienal fiind, ce ne facem peste două luni, cî începe Anul internațional al copilului?

(Continuare în p. 38)